

Lein deníček

Zalmy Labkowsky



Z anglického originálu: Diary of Leah

Přeložil Vráťa Kubínek

Publikováno v r. 2016 na www.chabad.org

matematických dovedností. Pořád jsem hodně vstřícná.) Každý den se modlím k Bohu, a aby tohle dítě byla dívka.

Tvoje, a s plným lůnem,

Lea

8.

Milý deníčku,

Byla to holka! Už je to před nějakou dobou.

Dovol mi, abych Ti rychle shrnula posledních pár roků. Za prvé, mám holku. Pojmenovali jsme ji Dina. Potom, nakonec, byla Ráchel požehnána synem. Dala mu jméno Josef. Můj otec a bratři se k nám začali stavět nepřátelsky, takže jsme vyrazili na cestu. Po cestě jsme stanuli tváří v tvář Ezauovi, Jákobovu odcizenému bratru, který chtěl jeho hlavu. Díky Jákobovu strategickému plánování a spoustě modliteb jsme byli ušetřeni.

Dnes, po dlouhých dvou letech cestování, jsme dorazili do Kenaánu. Rozbili jsme tábor ve městě jménem Šekem. Moje dcera, Dina, si šla akorát ven hrát s místními děvčaty. Je to legrační ji vidět, jak dělá přesně to, co já v jejím věku. Má moji povahu, ale výraznější. Stejně se chová i k lidem. Táhne je to k ní jako hrochy k mokřině. I když mám někdy strach, že přiláká toho nepravého. Vypadá to, že Jákob se toho bojí také. Když jsme se poprvé setkali s jeho chlípým bratrem Ezauem, neukázal ji. Bůh ho za to potrestal, protože měl nechat Dinu, aby na něj použila své kouzlo. V jejích rukou by byl tvárný a ona by mohla odhalit dobro, které v něm nikdo jiný neviděl. A protože ji Jákob ukryl, stihne nás za to trest.

Tvoje, Lea

Tohle je poslední zápis do deníku, který od Ley máme.

Lea žila ještě mnoho let. Je pohřbena v Makpelské jeskyni po boku svého manžela.

Není známo, že by si Jákobova žena Lea vedla deník a pokud víme, žádný takový dokument neexistuje.

Deník je výběrem biblických textů, výkladů z Talmudu a anekdot z midrašů.

1.

Můj milý Deníčku,

Protože tohle je můj úplně první zápis, dovol, abych se Ti představila. Jmenuji se Lea, dcera Lábana Aramejského (takhle si dneska v těchto prastarých časech říkáme). Mimochodem, moje jméno se dá z hebrejštiny přeložit jako „moudrá a chápající“. Bydlím v Rovinách aramských, možná je znáš spíš pod jménem Padan-Aram nebo Cháran. Žijeme tady se sestřičkou a s otcem. Není to tak dávno, co nám zesnula matka. Vyrůstat v tomhle domě s naším otcem není nic jednoduchého. Neustále se se klaní modlám. Je jimi doslova posedlý. Je do nich udělaný jako Pachaš Krachim do Sély (lidí to používají, je to nějaká bollywoodská romantika, já jsem jí taky neviděla). Takže se spolu se sestrou od něj držíme co nejdál a snažíme se zůstat zbožné, bohabojné a nepřilévat olej do ohně (což zní trochu ironicky, protože od smrti matky se staráme o kuchyni a k něčemu takovému máme dost příležitostí).

Být potichu, je daleko jednodušší pro mou sestru Ráchel než pro mě. Jsme skoro k nerozeznání, ale jinak jsme naprosté protiklady. Ráchel je introvert. Nejradši tráví celé dny potichu doma. Já, naopak, mám ráda lidi. Ráda se setkávám s novými přáteli a přivádím je blíž k Bohu. Tohle poslední můj otec nenávidí, a o to víc mě to baví. Den, strávený doma, je pro mě ztracený.

Nicméně můj život ale už taková sranda není. V poslední době se pro mě moje pochůzky staly zdrojem velkého zármutku. Dovol mi, abych Ti to vysvětlila. Máme v Kenaánu dva bratrance. Takže každý, a tím myslím opravdu každý, říká, že ten starší, Ezau, si vezme mne a ten mladší, Jákob, si vezme mou sestru Ráchel. Chápeš to? Jenom proto, že to jsou dva kluci a my dvě holky? Takže? Bác!

Že prý k sobě pasujeme! To tak. To jsem tedy nepobrala. No, ale zjistila jsem, že to nejsou jenom drby z lepší společnosti (naše rodina k ní totiž patří), ale že je to můj úděl. Naše rodiny to už tak nějak zařídily. Jenže já, coby zvědavé děvče, nejsem ten typ, který by se nechal překvapit, co to bude za ženicha. Takže jsem šla na hlavní rozcestí (to je něco jako dneska Facebook). A každý, s kým jsem o něm mluvila, mi říkal: „Je to vrah.“ „Je to příšerná osoba.“ „Krade.“ „Je super zarostlej.“ A tak dále. Ale nejvíc si asi pamatuju, že je to příšerná osoba.

Většinou ale moc dlouho neposlouchám, protože mi vyhrknou slzy. Potom celé hodiny nemohu přestat. Často usnu a přitom objímám slzami promočený polštář. Potom se probudím a začnu řvát zase. Je to čirý masochismus. Pláču teď tak často, až mi vypadaly řasy. Neustále se modlím k Bohu, aby můj úděl zvrátil. Cítím, že je to kvůli mým jedinečným schopnostem pozitivně působit na ostatní. Ale bez toho údělu bych byla mnohem šťastnější. Prostě si chci vzít někoho takového, jako je spřízněná duše mojí mladší sestry. Z toho, co jsem slyšela, je tichý, pilný a zbožný. Ví, ví, pro mojí sestru to zní dokonale. Ale proč bych taky nemohla mít někoho takového?

Tvoje,

Lea

(chceš, abych se s Tebou vždycky rozloučila? Já s tím nemám zkušenosti...)

2.

Milý deníčku,

Už je to nějaká doba, co jsem psala naposledy, takže mám co dohánět. Bratranec, o kterém jsem Ti říkala, ten, co je tichý, bohabojný a pilný (mimoходом, jmenuje se Jákob) přišel do města, aby si vyhledal ženu. Ráchel se s ním setkala u studny, když se starala o naše ovce. Otec mi nedovolí, abych jí pomáhala, protože podle něho dívka na vdávání nemůže být pasačka ovcí. Také jsem si tím vším pláčem dost poškodila oči, takže mě bolí, když jsem na slunci příliš dlouho.

6.

Milý deníčku,

Chci jenom zapsat a povědět Ti, co se dnes stalo. V poslední době se pokouším mít víc dětí. Nejde to. Dvanáct kmenů je předurčeno vzejít od Jákoba a já doufám, že budu mít zásluhu na co možná nejvíce z nich. Fest jsem se modlila. Také jsem zkusila Ráchelin způsob a přiměla jsem Jákoba, aby si vzal moji služku, Zilpu. Ona je takový drahoušek. Něco málo o jejím jméně: říkají jí Zilpa, podle hebrejského slova „kanout“, protože spolu se mnou oplakávala mou záležitost s Ezauem.

Můj chápaný syn Rúben vytušil, o co jde a dnes mne překvapil. Obstaral nějaké kořeny mandragory, které jsou velmi silným lékem na plodnost.

Když Ráchel uviděla mého syna s mandragorou, chtěla je pro sebe. Nabídla se, že za ně vymění svůj čas s Jákobem. Ta holka ví, jak mě dostat. Stráví čas se svým manželem pro mne znamená mnoho. Pro něj bych se vzdala čehokoli.

S přírodními léky nebo bez nich, důvěřuji Hospodinu, pánu přírody, že mi pomůže počít.

Tvoje, Lea

7.

Milý deníčku,

To jsem já, Lea. Říkám to jenom proto, že mys mne nemusel s tímhle obrovským břichem poznat. Z koho si dělám legraci? Po šesti těhotenstvích se asi budeš domnívat, že je to moje běžná postava. Od té doby, co jsem psala naposledy, mám další dva chlapce, Isáchara a Zebulóna a nemohla bych být šťastnější. Mám tolik kmenů, kolik ostatní ženy dohromady. Bůh ke mně byl opravdu laskavý. Odměnil mne a poskytl mi skvělý kus života.

Ale teď se opravdu bojím, že budu mít sedmého chlapce. Ráchel právě počala a ostatní ženy mají každá dva kluky. Pokud budu mít dalšího chlapce, zbude na Ráchel pouze jeden na doplnění do dvanácti. (Nelekej se mých

Jména nevybíráme společně, ale vybírám je sama. Důvodem je to, že tyhle děti (a jejich bratři) se stanou Dvanácti kmeny Izraele. A to není jenom dvanáct pokrevních linií, které vedou zpět ke stejnému předkovi, ale tyto kmeny představují dvanáct různých způsobů služby Bohu, kterými se odlišují jeden od druhého. Zatímco každý Žid ve své podstatě sdílí společné pouto s ostatními Židy, kmeny tvoří užší skupinu. V určitých detailech patří člen této skupiny právě do určitého kmene a ne do jiného.

Židovské jméno je velice důležité. Není jenom tak náhodně přidělené. Odráží komplikovanou osobnost jedince a veškeré vlastnosti, které provází. Takže, když vybírá jméno pro celý kmen, musí si člověk uvědomovat všechny detaily o tom, jací budou a jak bude vypadat jejich služba Bohu. Proto je to svěřeno matce.

Jedinečné dílo matky začíná při početí. Abych ti to obecně nastínila, matčina role je nosit dítě až do termínu a klást jednu vrstvičku jeho osobnosti na druhou. Takže tam, kde byla na počátku zmatená kapička, je na konci devíti měsíců plně funkční všestranný člověk.

A matčina role nekončí. Novorozeně je stále ještě stejně bezmocné jako plod a jeho nebo její cesta životem, kterou si později zvolí, je zatím mlhavá. Matka musí být při každém kroku. A jak neurčitá forma dítěte začíná získávat tvar, musí matka držet d'ábla dál od detailů. Se svým neustálým vedením matka v podstatě dítě formuje. Musí si být jistá, že velké teoretické myšlenky se správně přelijí do skutečnosti, a že výsledky dosáhnou svých možností. Je to pouze na matčině laskavém vedení, aby se u dítěte naplnila pravá naděje.

Kvůli tomuto vztahu, který má matka k odlišným rysům každého ze svých dětí, jsem ta, která vybírá příhodné jméno pro kmen.

Teď trochu smutněji. Taky ti píšu špatné zprávy. Vypadá to, že moje sestra Ráchel má potíže s početím. Dokonce zkusila odvěký způsob řešení situace, který se předává mezi ženami v naší rodině, a to přimět manžela, aby si vzal její služebnou. Doufejme, že to bude fungovat.

Tvoje, Lea

Legrační fakt o našem městě: je naprosto neslýchané, že by se mladší sourozenec oženil nebo vdal dřív než starší. To nás z mnoha důvodů dostává do slepé uličky. Zaprvé, jakmile se na sebe Jákob a Ráchel podívali, hned se do sebe zabouchli. Jákob dokonce nabídl, že bude pracovat sedm let výměnou za její ruku. Kromě toho, že k sobě jasně pasují, dává přede mnou Jákob přednost Ráchel, protože se bojí bratra. Ezau plánuje, že si mne vezme, a Jákob z něho má smrtelný strach. Jákob už je i tak u bratra na seznamu na odstřel, a nic neřekne, „zabij mě“, líp, než když si vezmete něčí snoubenku.

Teď mi dovol něco říct o svém otci. Říkají mu Lában Arami. Tuhle přezdívku částečně dostal, protože v hebrejštině slovo arami znamená někoho napálit. A řeknu Ti, že ta přezdívka není ironická. Rozhodně ji nedostal za léta poctivých obchodních praktik. Také Ti ušetřím spoustu času, energie a peněz, když Ti prozradím, že ve skutečnosti NENÍ nigerijský princ, kterému zmrazili majetek, a který jenom potřebuje rychlou půjčku, aby se k němu dostal.

Ale zpátky k příběhu bratrance. Otcovo řešení našeho dilematu je stejně jednoduché jako zvrácené. Plánuje, že mne při svatebním obřadu vymění za Ráchel a jenom vyčkává na správnou chvíli a doufá, že si toho Jákob nevšimne, dokud nebude zaháčkován. (Já vím, zní to super romanticky, až z toho mám husí kůži). Vypadá to, že Jákob něco tuší. Zřetelně požádal otce, že si chce vzít „Ráchel“, „tvoji dceru“, „tu mladší“. Vypadá to, že udělal všechno proto, aby zabránil otcovým výmluvám typu: „Ahá, tak tuhle jsi měl na mysli?“ Ten chlápek není tak naivní, jak vypadá.

Co se mne týká, samozřejmě jsem nedostala na výběr, ale naprosto důvěřuji Bohu, že se všechno vyřeší. Na každý pád, máme dobrých sedm let, abychom na něco přišli...

Tvoje, Lea

3.

Milý deníčku,

Ten den přišel. Po sedmi letech zvrátů, je to konečně tady. Bylo to jako jízda na emočním Ruském kole (o dost pomalejší než horská dráha). Ale místo,

abych měla z té jízdy dětinskou radost a užívala si velkolepých rozhledů, spíš jsem svírala držadla a čekala na konec. Myšlenka na podvedení toho hrozně hodného muže mi nedá spát a jakákoli zmínka o něm mě dovádí do krajnosti. Ale, při velice zřídkaých příležitostech, se rozžehnul slabý záblesk naděje. Sama pro sebe si myslím, že tenhle překvapivý sňatek možná dopadne dobře. Mám na mysli to, že si myslím, že mne má rád. Takže i když dává přednost mé sestře, nebude to tak špatné. Že ano? (Pokouším se sama sebe přesvědčit. Jasný? Přestaň se na mne takhle koukat.) Skoro cítím, jako by tohle byla odpověď na mé všechny mé modlitby. Ať je ta odpověď sebebláznivější, mám pocit, že je to můj nový osud. Jsem rozpolcena mezi pocity vděčnosti a jásání nad novou cestou, kterou mám nastoupit a naopak pocity viny a nervozity, jak to může dopadnout.

Mimochodem, Ráchel zrovna udělala tu nejsladší věc na světě. Protože Jákob ví, že můj otec je podvodník, domluvil si s ní potichu tajný kód, aby ji byl schopen rozeznat od jakékoli jiné dívky. Takže, protože je Ráchel zlatíčko, měla se mnou soucit a ten kód mi prozradila. Vzdala se kvůli mně svého snu, vzít si Jákoba. Nechá mne se za něj provdat, protože ví, že jinak bych si musela vzít Ezaua. Také nesnese pomyšlení, abych byla při svatebním obřadu v rozpacích. Tohle je svatební dar, který se zapíše do historických svitků.

Pro ten velice nadějný den se pokouším vyhnout přemýšlení o všech strašlivých možnostech a místo toho se soustředím, abych si zapamatovala znamení, která mi dala Ráchel. *Palec, malíček, pravé ucho. Palec, malíček, pravé ucho.*

Tvoje, Lea

4.

Milý deníčku,

Uběhl pouze den, ale zdálo se to jako věčnost. Pršela na mě požehnání a já jsem cítila pokoru. Když Jákob zjistil, že jsem to já, s kým se oženil, nemohl zareagovat lépe. Byl zdvořilý a chápací, starostlivý a odpouštějící. Je to takový svatý muž. Cítím se velmi šťastná, že jsem si ho vzala.

Zašel za mým otcem a znovu ho požádal o sestřinu ruku (napodruhé to vyjde) a nabídl, že bude za ni pracovat dalších sedm let (ale tentokrát až po svatbě). Otec souhlasil a svatba je stanovena přesně za sedm dní, kdy končí oslava naší svatby. Nemohla bych být šťastnější. Ráchel se ho přese všechno nevzdala. Na světě je všechno v pořádku.

Tvoje z celého svého srdce,

Lea

5.

Milý deníčku,

Omlouvám se, že nepíšu častěji. Byla jsem dost vytížená péčí o děti, díky Bohu. Mám za to, že i zvnitřku skříně slyšíš, o co jde, protože moji chlapi nejsou tak úplně obdařeni hlasy do knihovny. Zatím mám čtyři kluky a přinesli hodně radosti do naší rodiny. Můj vztah s manželem se ohromně zlepšil jako výsledek těchto (objektivně) báječných dětí. Jejich jména to odrážejí.

Nejstaršího syna jsem pojmenovala Rúben podle hebrejského „ra'ah“ „vidět“, protože Hospodin viděl do mého srdce a ví, že jsem nepodvedla svého manžela ze své vůle. Bůh mne požehnal dalším výjimečným dítětem, takže by mého manžela nemusela držet proti mně zášť.

Druhého jsem pojmenovala Šimeon (podle hebrejského slova „shema“), protože Bůh vyslyšel mé prosby a požehnal mne dalšími důvody, abych byla milována.

Třetího jsem pojmenovala Lévi (z hebrejského „livah“, „doprovázet“). S ním jsem vstoupila do hlubších vztahů se svým manželem, protože jsem mu přinesla plnou čtvrtinu z dvanácti kmenů, které z něj budou vycházet.

Svému čtvrtému jsem dal jméno Juda (Yehuda), z hebrejského slova „hoda'ah“ „díky“, abych vyjádřila vděčnost, kterou mám v srdci, za všechna požehnání, která na mne Bůh navršil.